

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА

ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ДРУГА ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ,
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА
КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ

21 травня 2021р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8
від 31. 05. 2021 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Добровольська Г. Д. – студент 3-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гладка В. В. – студентка 2-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

УДК 321(477)(063)

С 91

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку: політико-правові, соціально-економічні та культурні виміри : матеріали другої Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Одеса, 21 травня 2021 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2021. 145 с.

УДК 321(477)(063)

Отже, на мою думку держава нагально потребує серйозного розвитку альтернативних методів вирішення спорів, серед яких – не лише арбітраж і третейське судочинство, а й переговорні процеси, в тому числі за участю нейтрального посередника – медіатора. З другого боку, як показує світовий досвід, занадто жорстке законодавче регулювання медіації призводить якщо не до повного зупинення її розвитку, то принаймні до зниження темпів поширення. Отже, впроваджуючи відповідне регулювання, законодавець має бути надзвичайно обачним, аби створити умови для ефективної реалізації таких базових принципів, як самовизначення сторін, добровільність участі, гнучкість процесу, конфіденційність, нейтральність та неупередженість посередника.

Література

1. Безхлібна Н. Медіатор: роль, статус і відповідальність. Юрист і закон. № 24. https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA012840 (Дата звернення 23.03.20)
2. Проект Закону України «Про медіацію» № 2706 від 28.12.2019. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67831 (Дата звернення 03.04.20).

Каспарова Каріна

студентка 2 курсу спеціальності «Право»

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Держава і право породжуються суспільством, відображають його рівень розвитку та рівень розвитку відносин, що в ньому склалися. З цього вихідного положення випливає необхідність

глибокого вивчення суспільства, в якому функціонують певні державно-правові інститути. Слід врахувати, що зазначені інститути, в свою чергу, теж впливають на суспільство, але вони не спроможні докорінно його змінити, оскільки значна частина суспільних відносин існує незалежно від держави і права, а суспільство в цілому має стосовно держави і права первинний характер. Для характеристики сучасної моделі суспільства, в рамках якого може розвиватись демократична правова держава, останнім часом застосовується концепт –громадянське суспільство.

Чи не першим підійшов до ідеї громадянського суспільства Платон в діалозі –Держава. Він обґрунтував думку, що найкраще задоволення людських потреб вимагає розподілу праці між членами політично організованої співдружності. На думку М. Патей-Братасюк, Платон виокремлює сферу, яка в XVIII-XIX ст. сформувалася і позначалася як –громадянське суспільство. Філософське ж окреслення громадянського суспільства введене в науку Арістотелем. У своїй праці –Політика він зазначив: щоб з'ясувати, що таке держава, необхідно спочатку визначити, що таке громадянин, бо держава є не що інше, як сукупність громадян – громадянське суспільство. Але він не ототожнював державу і громадянське суспільство.

Такий висновок можна зробити з наступної його тези: справжнє громадянство, а отже, і спільнота, яка складається з громадян, існує лише там, де верховна влада діє в інтересах загального блага, тобто в державах, які він називає правильними, у таких, де кожен громадянин може брати рівну участь у всіх вигодах суспільного життя. Зокрема йдеться про «політію як єдину правильну державу, яка дає змогу множинності діяти в інтересах загальної вигоди». [8]

Однак термін –громадянське суспільство з'явився лише у XVII ст. в працях відомих мислителів Г. Гроція, Т. Гоббса, Дж. Локка та з часом був популяризований у роботах наступних поколінь дослідників.

Впродовж багатьох років вислів –громадянське суспільство став багатозначним у різних країнах та в різні епохи.

Англійський філософ Т. Гоббс розумів громадянське суспільство як суспільство цивілізованих громадян, де спонукою до об'єднання є страх, обережність, врешті – власний статок, оскільки «становище людини поза громадянським суспільством, яке можна назвати природним станом, не може бути нічим іншим, як війною всіх проти всіх, і під час цієї війни у всіх є право на все».

Відомий мислитель Дж. Локк висловив ідею примату громадянського суспільства над державою. На його погляд, громадянське суспільство твориться спільністю людей, які намагаються жити впорядковано, знати, що їх права захищені й гарантовані вищою владою, якій вони делегували свої природні права на управління, від посягань інших громадян в цивілізованому суспільстві [6].

У XVIII ст. з'явилася сфера громадської активності з економікою, після чого з'явилося переконання, що саме громадська думка і саморегулююча економіка сформували громадянське суспільство і допомогли подолати деструктивні тенденції та ризик його можливого розвалу [5].

Еволюцію громадянського суспільства як складного і суперечливого феномену дослідив А. Карась, виклавши свої міркування у монографії –Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях [3]. Вчений довів, що тема громадянського суспільства не може бути обмежена ні неурядовими організаціями, ні економічною чи ринковою сферою, ні соціальними структурами, що складаються в процесі самоврядування.

Заслуговує уваги колективна монографія –Громадянське суспільство: витоки і сучасність [1] за редакцією професора, доктора наук Кального І. М. та доцента Лопушанського І. М. У цій праці автори зробили спробу відповісти на фундаментальні питання: яке суспільство може називатися громадянським; як взаємопов'язане здійснення ідеї громадянського суспільства з процесом розвитку правової державності; громадянське суспільство є універсальним явищем, чи це специфічний західний феномен? Шукаючи відповідей на ці запитання, автори

досліджують історію ідеї громадянського суспільства і її здійснення, соціально-економічну базу, політичні основи такого суспільства. Але в роботі міститься низка протиріч і авторам не вдалося дійти до повної єдності.

Спроба критичного переосмислення історичного досвіду українського народу на шляху самоствердження себе в державі-нації була здійснена у колективній монографії «Україна: альтернативи поступу (критика історичного досвіду)» В. Кременя, Д. Табачника і В. Ткаченка [4]; автори дають у книзі своє розуміння української загальнонаціональної ідеї.

Не можна не зупинитися на книзі «Дилеми українського Фауста: громадянське суспільство і «розбудова держави»» М. Рябчука [7], яка є науково-популярним виданням, визначає причини і наслідки трагічної роздвоєності українських політиків між потребою творити демократичне, громадянське суспільство та вимушеною необхідністю оберегати і «розбудовувати» слабку дисфункціональну державу як нібито «свою», хоч насправді приватизовану 1991 року олігархічною номенклатурою. На конкретних прикладах політичного розвитку України автор з'ясовує теоретичні проблеми, що стосуються різних аспектів становлення громадянського суспільства.

Зокрема доктор юридичних наук, професор О. Скрипнюк у своїй монографії «Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики» [9] розробив системологічну концепцію становлення соціальної, правової держави в Україні в умовах всебічного реформування соціальної сфери та формування громадянського суспільства. У цій праці також проаналізовано політико-правові проблеми взаємодії громадянського суспільства та правової держави.

Десятирічний досвід державотворення і правотворення в незалежній Україні проаналізовано у колективній монографії «Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи» за редакцією академіка Національної академії наук України Ю. С. Шемшученка [2].

Для побудови громадянського суспільства в Україні необхідно забезпечити компроміс між різними політичними партіями,

спрямувати зусилля політиків та економістів на об'єднання суспільства для пошуку шляхів виходу з економічної кризи, вирішити проблему міжнаціональних і міжконфесійних відносин, енергійніше проводити реформування національного законодавства з урахуванням вимог міжнародного права.

Отже, громадянське суспільство – це суспільство демократії, що надає кожній людині можливість жити на гідному рівні; суспільство, де відсутнє відчуження людини від засобів виробництва і знарядь праці, насамперед – від приватної власності. Дане суспільство має пріоритет щодо держави, яка становить його складову частину. Складовими громадянського суспільства є: власність і підприємництво; національна та екологічна безпека; сім'я; наука і культура; об'єднання громадян; засоби масової інформації; пряме народовладдя (референдуми, вибори, місцеве самоврядування) та інші форми демократії.

Література

1. Гражданское общество: истоки и современность/ [Науч. ред. проф. И. И. Кальной, доц. И. Н. Лопушанский]. – [2-е изд., доп.]. - СПб.: Юридический центр Пресс, 2002. 296 с.

2. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи: [монографія] / за ред. Ю. С. Шемшученка. - К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2001. 656 с.

3. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях: [монографія] / А. Карась. – Київ, 2003. 520 с.

4. Кремень В. Г. Україна: альтернативи поступу (критика історичного досвіду) / В. Кремень, Д. Табачник, В. Ткаченко. – К.: -ARC-UKRAINE, 1996. 793 с.

5. Незалежний культурологічний часопис. - Число 21 (Громадянське суспільство), 2001. 281 с.

6. Патей-Братасюк М. Громадянське суспільство: сутність, генеза ідеї, особливості становлення в умовах сучасної України / М. Патей-Братасюк, Т. Довгунь. – Тернопіль, 1999. 254 с.

7. Рябчук М. Дилеми українського Фауста: громадянське суспільство і –розбудова держави// М. Рябчук. - К.: Критика, 2000. 271 с.

8. Світа Г. Концепція громадянського суспільства: історія та сучасність - Львів, 1999. – С. 63-72

9. Скрипнюк О. В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики: [монографія] / Ін-т держави і права ім. В. Корецького НАН України, 2000. 600 с.

Поплавська Анастасія

студентка 2 курсу спеціальності «Право»

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

м. Одеса, Україна

ОСНОВИ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

У процесі розвитку юридичної психології з неї виокремилася така галузь, як пенітенціарна психологія. Специфіка об'єкта пізнання, зумовлена складним характером питань, пов'язаних із процесами корекції засуджених, своєрідність методів вивчення їхньої особи і психічних процесів, що відбуваються в період відбування покарання, розгляд інструментів вивчення особи засудженого і методів виховного впливу стали підставою для виділення окремої галузі юридичної психології — пенітенціарної психології [3].

На сьогоднішній день в Україні та пострадянських країнах існує така проблема, як підготовка професійних суб'єктів пенітенціарної психології, а саме психологів, педагогів, юристів. За допомогою загальної, інженерної, соціальної психології, психології мистецтва та праці можна краще дослідити особливості психічної діяльності засуджених та місць позбавлення волі.

До основних напрямів досліджень у галузі пенітенціарної психології належать: а) вивчення закономірностей зміни психіки